

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган

2001 йил 5 декабрь, чоршанба

№96 (11.381)

Эркин нархда сотилади

МДХ:

ИҚТИСОДИЙ ИНТЕГРАЦИЯНИНГ МУҚОБИЛИ ЙЎҚ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 29-30 ноябрь кунлари Москва шаҳрида бўлиб, Мустакил Давлатлар Ҳамдўстлигининг саммитида катнашди

Бу саммит Ҳамдўстлик тузилганининг ўн йиллиги муносабати билан ташкил этилди. Шу боис ўтган даврда юз берган ўзгаришларни сарҳисоб қилиш, бугунги вазиятни идрок этиш ва истиқболни белгилаш масалалари музокараларнинг марказий мавзуси бўлди.

Ислам Каримов МДХни тузишдан қўзғалган мақсад бошқа бўлганига унга аъзо бўлган айрим давлатларнинг амалдаги иштирокини ўзгачароқ тус олганини кўп айтган. Бу гал ҳам Юртбошимиз саммитга жўнаш арафасида Тошкентда, кейин Москвада ана шундай фикрларини такроран баён этди ва иқтисодий алоқалар ривожлантирилмас экан, бошқа соҳалардаги ҳамкорлик оқсаб қолиши тайинлиги, зеро ҳар қандай шериклик аввало моддий манфаатдорлик асосланганини таъкидлади. Айни пайтда савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантириш орқали бошқа турдаги ҳамкорликини кенгайтириш мумкинлигини кайд этди.

Давлатимиз раҳбари неча бор таъкидлаганидек, мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар қай йўсинда, қандай сабаблар билан қарор топганидан қатъи назар бу муносабатларнинг асосини иқтисодий омиллар ташкил этади. Ҳаёт шунини кўрсатмоқдаки, бирор ҳатти-ҳаракат бежиз бўлмайди. Ҳар бир воқеа-ҳодисанинг замирида иқтисодий манфаат ётади. Бундай истак ҳар бир мамлакатда бўлиши тайин, демак, давлатлар раҳбарларининг вазифаси - самарали музокара ўтказиб, узаро фойда берадиган қелишувларга эришиш.

МДХнинг ўн йиллик тарихини кўз олтидан ўтказган киши бундай фойдали ўзгаришлар кўп бўлганини, Ҳамдўстлик ўн йил аввал ҳам, ҳозир ҳам кераклигини тан олади. Соҳиб иттифок парчаланган, муштарак давлатлар юзага келди. Лекин сиёсий эркинлик бўлгани ҳолда, иқтисодий мустақиллик

ҳақида гапириш қийин эди. Чунки ҳар бир республиканинг иқтисодиёти бошқасиники билан боғланган, мамлакатларимиз иқтисодиёти бир-бирини тўлдирарди. МДХ бу ришталар СССР билан бирга парчаланишига йўл қўймади. Шу билан бирга, Ҳамдўстлик туфайли широлар давлати уруш-жанжалларсиз парчаланди.

Ҳамдўстлик ҳозирги кунда ҳам аҳамиятини йўқотгани йўқ. У ён-атрофдаги воқеаларга муносабат билдиришда яқинлик кўрсатиш, хусусан, террор, наркотики, уюшган жиноятчилик, экстремизм каби балоларга қарши туришда ҳамжиҳатлиги мустаҳкамлаш, жипслаштиришда муҳим.

Москва саммити катнашчилари Афғонистондаги воқеалар тўғрисида баёнот қабул қилди. Ҳужжатда ақилтеррор операцияси ижобий баҳоланиб, унинг натижасида дунёвий террорнинг инфратузилмасига қаттиқ зарба берилгани ва минтақадagi ҳамда дунёвий хавфсизлиги янада мустаҳкамлашга йўл очилгани кайд этилган. Шу билан бирга, толиблар ҳуқуқдорлиги туғилганидан кейин Афғонистон тақдирини афғон халқининг ўзи белгилаши, мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштириш ишлари БМТ раҳбарлигида амалга оширилиши қўллаб-қувватланади. Шундай қилиб, Москвадаги баёнот орқали бир неча мамлакатни бирлаштирган улкан тузилманинг яқин фикри намоён бўлди ва Ҳамдўстлик саффи мустаҳкам, аъзо давлатлар тайал халқаро масалаларга муносабатларда муштарак эканлиги тасдиқланди.

Давлатлар раҳбарлари имзолаган бошқа баёнот - Ҳамдўстлик тузилганининг ўн йиллиги муносабати билан қабул қилинган ҳужжат ҳам қоят муҳимдир. У амалда МДХ истиқболининг йўналишларини белгилаб берди, дейиш мумкин. Баёнотда ўн йил ичида ўйланган, режалаштирилган ҳамма тадбирлар ҳам амалга ошмагани таъкидланади ва айни пайтда Ҳамдўстлик барча аъзо мамлакатлар халқлари фаровонлигини

оширишда асқотадиган салоҳиятга эга эканлиги, ундан фойдаланиш зарурати эътироф этилди.

МДХ учун иқтисодий интеграциянинг зарурати фақат аъзо мамлакатлар иқтисодиётининг бир-бирини тўлдирishi билан чекланмайди. У глобализация жараёнлари жадаллашган шароитда дунёда юз бераётган иқтисодий ва сиёсий ўзгаришларга тайёр туриш, турли инқирозларни биргаликда енгитишда ҳам муҳим. Минтақавий интеграция орқали жаҳондаги умумий иқтисодий жараёнларга қўшилмоқ ҳам қўлай, ҳам фойдалидир. Давлатлар раҳбарларининг баёнотида бу фикр ҳам ўз аксини топган.

МДХнинг яна бир аҳамиятلى томони шундаки, жуғрофий-сиёсий шароити жиҳатидан халқаро терроризм ва экстремизм ўқоларига яқин жойлашгани боис Ҳамдўстлик аъзолари бу иллатлардан энг кўп таъшиш чекладиган мамлакатларга айланган. Бу омил, Президентимиз Ислам Каримов кўп бор таъкидлаганидек, улардан қатъий ҳамжиҳатлик ва яқинлиқни талаб қилади. Бинобарин, президентлар бу борадаги ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга тайёр эканликларини билдирди.

Шундай қилиб, 10 йиллик юбилей баҳонаси билан МДХ раҳбарлари Ҳамдўстликнинг таракқиёт йўналишлари хусусида яна бир қарра фикрлашиб олди. Матбуот анжуманида таъкидланганидек, эндиликда асосий урғу савдо-иқтисодий ҳамкорликка, қабул қилинган ҳужжатларни тўлалигича ҳаётга татбиқ этишга қаратилган. Ўтган ўн йиллик ичида йўл қўйилган ҳатолар, қалғишлар бартараф этилса, Ҳамдўстлик қай мақсадда тузилгани янада аниқроқ намоён бўлади ва барча мамлакатлар манфаати йўлида барқарор ривожланади.

Анвар БОБОВЕВ,
ЎЗА МАХСУС МУХБИРИ.
Тошкент - Москва - Тошкент.

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни

МУСТАҚИЛЛИК БЕРГАН ҲУҚУҚ

Юқоричирчиқ туманидаги Янгибозор маданият уйида «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгашининг ташаббуси билан Республика Конституцияси қабул қилинганлигининг 9 йиллигига бағишлаб ёшларни Конституцияга амал қилиш руҳида тарбиялаш, уларнинг ўз ҳуқуқларини тўла англаш ишларига қўмаклашиш мақсадида юқори синф ўқувчилари ўртасида «Сиз қонунни биласизми?» қўриқ-танлови ўтказилди.

Қўриқ-танловда ҳар томонлама зўқоқликлар, ҳуқуқий билимдонликлар билан ажралиб турган 19-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчилари голиб деб топилдилар.

Голиб ўқувчиларга «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгашининг эсдалик совғалари топширилди.

Ўз мухбиримиз.

(Конституция кунига бағишланган материалларни газетамизнинг 2-саҳифасида ўқийсиз).

БАҒРИКЕНГЛИК ТИНЧЛИК САРИ ЕТАКЛАЙДИ

Тошкентда Осиё-Тинч океани

минтақасидаги «Бағрикенглик тармоғи»нинг иккинчи анжумани бошланди

Анжуман ЮНЕСКО ҳамда Ўзбекистон Республикасининг мазкур халқаро ташкилот ишлари бўйича Миллий комиссияси ҳамкорлигида ўтказилмоқда. Тадбирда ўндан ортиқ мамлакатдан олимлар, сиёсат ва дин арбоблари, шунингдек, халқаро экспертлар, минтақавий тузилмалар ва ноҳукумат ташкилотлари вакиллари иштирок этмоқда.

Тинчлик ва бағрикенглик гоёлари халқаро миқёсда муҳокама қилина бошлаганига унчалик кўп бўлгани йўқ. 1995 йил ЮНЕСКО ташаббуси билан БМТ томонидан бағрикенглик йили, 16 ноябрь эса Халқаро бағрикенглик куни, деб эълон қилинган эди. Ҳозирга келиб дунёнинг турли минтақаларида бағрикенглик, тинчлик маданияти гоёларини илгари сурувчи тузилмалар, ташкилот ва уюмлар кўпаймоқда.

«Бағрикенглик тармоғи»нинг илк йиғилиши 1996 йили Сеул шаҳрида бўлиб

ўтган эди. Ўша учрашувда Осиё-Тинч океани минтақасида бағрикенглик ва тинчлик маданияти гоёларини илгари суриш, халқлар ўртасидаги ўзаро ҳурмат ва ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлаш масалалари муҳокама этилганди. Тошкентда ўтаётган йиғилишда эса биринчи анжумандан кейин ўтган вақт ичида қилинган ишлар, ютуқ ва камчиликлар сарҳисоб қилинади. Шунингдек, «Бағрикенглик тармоғи»нинг истиқболдаги ишларини аниқ белгилаб олиш, ҳамкорлик усулларини такомиллаштириш, тинчлик ва бағрикенглик таъминотида йўналишларни ривожлантириш, бу йўналишда фаолият юритаётган тузилмалар фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида минтақавий тармоқнинг аҳамиятини юксалтириш масалалари қўрилади.

«Бағрикенглик тармоғи»нинг иккинчи анжумани Тошкентда ўтказилаётгани

бежиз эмас. Марказий Осиё минтақасида юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари истиқомат қилса, энг кўп миллатли аҳоли Ўзбекистондадир. Қолаверса, Афғонистон ҳудудида нотинчлик ҳукм суриб турган бир пайтда минтақадан тинчлик ва бағрикенглик гоёларининг тарғиб қилиниши жуда муҳимдир.

Анжуманининг очилиш маросимида БМТ Бош қотиби Кофи Аннан ҳамда ЮНЕСКО Бош директори Коичиро Мацууранинг Халқаро бағрикенглик куни муносабати билан йўлаган муножатномаси ўқиб эшиттирилди.

6 декабрда давом этадиган мазкур анжуманининг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, мамлакатимизнинг ЮНЕСКО ишлари бўйича Миллий комиссияси раиси Х. Кароматов сўзга чиқди.

Бобур СОБИРОВ,
ЎЗА МУХБИРИ.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси еттинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси 2001 йил 6 декабрь куни эрталаб соат 10да Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари бугун соат 9.00дан 18.00га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

ВИЛОЯТ

ҳаёти

ЗАМОН БИЛАН ҲАМНАФАС

Янгийўл тумани «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати бўлими ёшларни жипслаштириш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш йўлида кўндан-кўн ибратли тадбирларни амалга оширмоқда.

Чунончи, «Сиз қонунни биласизми?» қўриқ-танловининг биринчи босқичи тугади. Унда тумандаги барча мактаб, лицей, коллежларнинг талабалари иштирок этди.

Кўриқ-танловнинг қўриқ-танловли ташаббус билан чиқ-

ди. Барча ёшлар ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишида фаол қатнашмоқда. Ушбу ҳашар Хотира майдонидан бошланди. Бир ой давом этадиган ҳаракат барча маҳаллаларда, таъсисотларда, муассасаларда бўлиб ўтади. Биронта кўча, биронта майдон ёшларнинг эътиборидан четда қолмайди — ойлик катнашчиларининг шiori шундай.

Ўз мухбиримиз.

АҲОЛИ МИННАТДОР

Бугунги кунда Паркент туманида юздан ортиқ кичик корхоналар фаолият кўрсатмоқда. «Флюр» хусусий корхонаси тери маҳсулотларидан кийим-кечаклар тикишни йўлга қўйган.

Яқинда бу ерда макaron ва вермишел маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи цех ҳам ишга туширилди. Айни кунларда янги цех жамоаси паркентликлар дастурхонига 1,5 тоннагача ана шундай маҳсулотларни етказиб бермоқда. Феруза Қорабоева, Барно Махмудова, Карима Ниёзова ва

Ҳадижа Жўраеваларнинг меҳнатидан аҳоли мамнун.

Абдузхур ҚОРАБОЕВ.

НАҲАҚАДОРЛАР ЭЪЗОЗЛАНМОҚДА

Янгийўл шаҳар ижтимоий таъминот бўлими нафақадорларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қила бориб, уларга тегишли имтиёزلардан фойдаланишларига яқиндан қўмаклашмоқда.

Шу йилнинг ўтган даврида 60 киши республикамиз сиҳатгоҳларида даволаниб қайтди. Шу-

нингдек, уч нафар ёлғиз нафақадор «Саховат» ва «Мурувват» уйларида жойлаштирилди. 42 нафар ёрдамга муҳтож қариялар бўлимининг «Мурувват» хизматчилари назоратида, 60 нафар нафақадор эса, бепул иссиқ овқат билан таъминланмоқда.

Зухра ҲАЙДАРОВА.

КўНГИЛАРИ ШОД БЎЛДИ

Оҳангарон шаҳридаги саховат ва мурувват уйида халқаро ноғиронлар кунига бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Унда «Навниҳол» фольклор дастаси ўзининг янги дастурини йиғилган ноғирон болаларга намоён қилди. Шунингдек, «Маҳалла», «Соғлом авлод учун», «Болалар» жамғармаларининг шаҳар бўлимлари уларга совға-саломлар улашди.

Мўқаддас АЛИЕВА.

ОЧИҚ МУЛОҚОТ КУНИ

Бўқа тумани меҳнатқашлари билан «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти аъзоларининг учрашуви н шундай деб асосат ўринли бўлади. Чунончи, шу кунда ҳар бир гап юракдан, дабдобасиз бўлди.

Дастлаб туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Абдулла Қодиров келгуси йил обунасининг бориши билан таништирди. Шундан сўнг «Тошкент ҳақиқати» - «Ташкентская правда» газеталарининг бош муҳаррири Фатхиддин Мухиддинов йиғилганларини келгуси йил режалари билан таништирди.

— Бугун сизларнинг бизнинг ишимизга баҳо беришингизни жуда-жуда истардим, — деди у. — Бу айни пайтда келгуси ишларимизни янада мазмундор, рангбаранг бўлишида катта ердан берган бўлар эди. Шунинг учун сизлар дилингизда бор гапларни айтсангиз. Аччиқ бўлса ҳам майли,

мулоҳазаларингизни эшитиш ниятидадим.

Шу кун бир қатор бўқалик муҳлисларимиз газетани фаолиятини, ундаги берилган материаллар ҳақида гапирдилар, ўзларининг тақлиф ва мулоҳазаларини изҳор этидилар.

Ўташ АБДУЛЛАЕВ, туман халқ таълими бўлими

муҳбири: — Газета обуналари орасида муаллимлар ва юқори синф ўқувчилари кўпчилигини ташкил этади, десам янглишмайман. Газетанинг туртинчи саҳифасида босилаётган аксарият материаллар маънавиятга, маърифатга оидлиги диққатга сазовордир. Улар айни пайтда муаллимларимизга ўз ишларида қўмакчи бўлаётганини айтиб ўтишим лозим. Узоққа бормайлик, шу кунларда эълон қилинаётган «Умрибоз

қий ҳикмат» асари ҳаммага барабар манзур бўлмоқда. Шундай асарлар кўпроқ бўлса, хусусан, маорифимиз заҳматқашлари бўлган ўқитувчилар ҳақида имкон қадар очерклар, лавҳалар чоп этиб бориlsa, айни мудоао бўлар эди.

Мухтабар ХОЛИКОВА, туман табиати муҳофазаси қилиш бўлими раҳбари: — Табиат — онамиз дейимиз. Лекин кўнда бунга амал қилмаймиз. Бўқа тумани ўзига

хос қулайликларга, айни пайтда ўзига хос муаммоларга ҳам эга. Бунини атроф-муҳит муҳофазаси масаласида ҳам кўришимиз мумкин. Бу ерда бир тул дарактни қўқартириш қанчалик машаққат эканлигини фақат бўқалиқлар билан тозаллик, озодаллик ҳаммаимизнинг қиладиган кунда эътиборимиз. Лекин, Бўқани кўкаламзорга айлантириш виждонимиз буюрганидир. Газетда авваллари «Табиат ва инсон» саҳифаси бериб қўйиларди. Негадир кейинги пайтларда бунга чек қўйилди. Шу хайрли ишни тиклаш

Обуна — 2002

зарур деб ўйлайман. Табиатни асраш ҳақидаги материаллар ҳам шунда кўпайрими...

Шунингдек, «Хўжақўргон» ширкат хўжалиги хотин-қизлар қўмитаси раиси Ханифа Жумаева, «Наврўз» жамғармаси туман бўлими бошлиғи Анвар Қурбоновлар ҳам вилоятимизнинг бош наشري саҳифаларида бадий асарлардан кўпроқ бўлиши, оилавий муаммолар хусусида жиддий таҳлилий мақолалар, меҳнат ярмаркалари ҳақида жонли репортажлар мунтазам чоп этилиши зарурлигини тилга олдилар.

Газета ўз ўқувчилари билан тирик. Бу шунчаки сўз эмас. Учрашув иккала томон олдида ҳам маълум вазифаларни қўйди. Муштарийлар қанча кўп бўлса, газета саҳифалари шунча бойийди. Келгуси йилда бўқалиқлар бу борада вилоятда барчага ўрнак бўладилар, деб умид қиламиз.

AZIZ

D'OSTLAR!

сиз ёзишингиз ва яна биз билан ҳамроҳ бўлишингиз мумкин.

Шу кунларда унга тўтов-

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ!

ВИЛОЯТ

ҳаёти

8 ДЕКАБРЬ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

АДОЛАТ КЎЗГУСИ

Конституция ҳар бир давлатнинг асосий қонуни, унда яшайдиган халқнинг юзи ҳисобланади. Чунки, Конституцияда давлатнинг сиёсий тузилиши, бошқариш тизими, иқтисодий асослари, халқнинг урф-одати, маданияти, маънавияти, хоҳиш-иродаси, мақсадлари ўз ифодасини топган бўлади.

Худди шундай мустақил давлатимизнинг биринчи Конституцияси ҳисобланган ушбу қонунлар мажмуаси халқро ҳуқуқ меъёрлари, халқро андозалар талабларига жавоб берадиган тарзда, миллий урф-одатларимиз эътиборга олинган ҳолда ишлаб чиқарилган бўлиб, унда давлатимизнинг мақсади, сиёсий тузилиши, давлат органларини ташкил этиш принциплари, иқтисодий асослари, фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари, бурчлари ўзининг ҳуқуқий асосларини топган. Чунончи, Ўзбекистон давлати ва халқининг асосий мақсади — инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш эканлиги Конституциянинг муқаддимасида белгиланган.

Конституциянинг биринчи бўлими давлат суверенитети ва халқ ҳокимиятичилиги масалаларига бағишланган бўлиб, унда Ўзбекистон суверен демократик республика эканлиги, давлат халқ иродасини ифода этиши, унинг манфаатларига хизмат қилиши, давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг фуқаролар олдида масъулияти, халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи ҳисобланиши, давлат ҳокимиятининг тизими қонуң чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принциплари асослангани тегислиги моддаларда мустаҳкамланган. Шунингдек, ушбу бўлимда давлатимиз рамзлари — давлат тили, байроғи, герби, мадҳияси,

пойтахти ҳам белгилаб берилган.

Асосий Қонуниимизнинг иккинчи бўлими инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчларига бағишланган. Мамлакатимиз фуқароларининг асосий ҳуқуқ ва эркинликларини белгилаб берган ушбу конституцион қоидалар халқро ҳуқуқ талабларига мос равишда, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қоидаларини ўзида мукассамлаштирган ҳолда, инсоннинг уларга берилган барча ҳуқуқ ва эркинликларини тўла ҳис қилган ҳолатда ишлаб чиқилган ва жойлаштирилган. Бу бўлимдаги энг муҳим қоида республикаимизда яшайдиган барча фуқароларга уларнинг миллати ва диний эътиқодидан қатъий назар бир хил ҳуқуқ яратилганлигидир. Зеро, бу ҳол Конституциянинг 18-моддасида аниқ ифода этилган. Бу мамлакатимизда тинчлик, миллатлараро ўзаро тотувлиқни, барқарорлиқни таъминлашга кафил бўлиб хизмат қилмоқда. Юртимиздаги барча миллат ва элат вакиллари тинч-тотув, инोक, ўзаро дўстона ҳаёт кечириши ва фаолият кўрсатишига асос бўлмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 3-бўлими жамият ва шахс билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишга бағишланган бўлиб, унда жамиятнинг иқтисодий негизлари, жамоат бирлашмалари, оила каби боғларда ўз ифодасини топган. Ушбу бўлимда белгиланишича, жамиятимизнинг иқтисодий негизини бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратил-

ган хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади, мамлакатимизда иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлиги, барча мулк шакллари тентг ҳуқуқлиги таъминланади.

Асосий Қонуниимизнинг 3-бўлимида миллий урф-одатларимиз ва анъаналаримиздан келиб чиққан ҳолда оила муносабатларига алоҳида эътибор қаратилган. Бирор бир давлатнинг конституциясида оилага бағишланган боб ёки моддаларни кўрмай-миз, фақат бизнинг конституцияда оила билан боғлиқ муносабатлар конституцион қоидалар даражасида ўзининг ҳуқуқий асосларини топти. Оилага бағишланган конституциявий меъёрларда ота-оналар ўз фарзандларини воғга еттуларига қадар боқиш ва тарбиялаш, шунингдек, вояга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида гам-ўрлик қилишга мажбур эканликларини белгиланган.

Асосий Қонуниимизнинг 4-бўлими маъмурий-ҳудудий ва давлат тузилиши, 5-бўлими давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши ва 6-бўлими конституцияга ўзгартириш киритиш тартиби масалаларига бағишланган бўлиб, уларда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисини ташкил этиш тартиби ва ваколатлари, Ўзбекистон Президентини сайлаш мезонлари ва унинг ваколатлари, Вазирлар Маҳкамаси, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, суд ҳокимияти, прокуратура органлари ташкил этилиши принциплари ҳамда уларнинг вазифалари белгилаб берилган.

Мухаммади УСМОНОВ,
Тошкент Давлат
юридик институтининг
кафедра
мудирини, юридик
фанлари доктори.

СЕН МАНГУСАН

(Фахрия)

*Бахтимни қўриқлайди бахт қомусим,
Қорачиқдай сақлайди шаън, номусим,
Ўзлимиз англаган, танитган аслим,
Бахт қомусим.*

*Тобора юксалар мовий байроғим,
Гулларга қўмилар юртим — гулбоғим,
Хурликда синалган синмас яроғим,
Бахт қомусим.*

*Қайси жойда қонун бўлса устувор,
Ўша жойда инсон улуг, имон бор.
Ҳақиқатни айлагансан ихтиёр,
Бахт қомусим.*

*Тўхтамасдан алмашади фаслар,
Бир лаҳзадай ўтар йиллар, асрлар,
Лекин сен мангусан, ўқир насрлар,
Бахт қомусим.*

Туроб НИЁЗ.

65-модда. Фарзандлар ота-оналарининг насл-насабидан ва фуқаролик ҳолатидан қатъий назар қонун олдида тенгдирлар.

Оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади.

Ҳосият ТУРҒУНБОВЕВА,
Ўртачирчиқ туманидаги «Меҳржон» болалар
сихатгоҳининг бошлиғи:

СОҒ ЭЛИМ — БОЙ ЭЛИМ

Келажак авлодимиз Ватанимизнинг буюк таянчи деймиш. Ҳамини улар ҳақида гам-хўрлик қиламиз. Соғу саломат униб ўсиши учун қай-гураимиз. Шу мақсадда мамлакатимизда соғломлаштириш лагерлари, оромгоҳлар, дам олиш масканла-

ри, спорт мажмуалари бунёд этилмоқда. Бизнинг оромгоҳда ҳар йили уч ой ёз мобайнида экологик жиҳатдан носоғлом саналган Оролбўйи болалари дам оладилар, саломатликларини тиклайдилар. Бир неча павильонлар, сузиш ҳавзалари, уйингоҳ-

лар, маънавият ва маърифат хоналари, мўъжаз кинотеатр уларнинг хизматида бўлади. Сихатгоҳ маъмурияти бир лаҳза ҳам уларни назардан қочирмайди. Бу биргина бизнинг сихатгоҳимизда бўлаётган тадбир. Республикаимизда эса, бундай оромгоҳлар сон-саноксиз. Уларнинг ҳар бирида юзлаб болалар — ўғил-қизларимиз ҳордиқ чиқарадилар, даволанадилар. Мустақил юртимизнинг ўзига хос бетақдор болаларининг намунаси бу. Фарзандларимиз бетаъвиш ўсиб-улгайишлари қонун билан қафолатланганлигининг самараси бу.

38-МОДДА. Ёланиб ишлаётган барча фуқаролар дам олиш ҳуқуқига эгадирлар. Иш вақти ва ҳақ тўланадиган меҳнат таътилининг муддати қонун билан белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 37-моддасида «ҳар бир шахс меҳнат қилиш ҳуқуқи» белгиланган бўлса, 38-моддасида эса ҳар бир шахснинг меҳнат қилиш жараёнида иш вақти ва ҳақ тўланадиган меҳнат таътилининг муддати қонун билан муҳофаза этилади.

Ўзбекистон Республикасида демократик, инсонпарвар фуқаролар жамиятини барпо этишда давлат ва жамиятни ривожлантиришнинг зарур шартини, жамият бойлигини кўпайтириш манбаи кишиларга Конституцияда ва амалдаги қонунларда мустаҳкамланган, қафолатланган меҳнат қилиш ҳуқуқининг берилганлигидир.

Фуқароларнинг дам олиш ҳуқуқи қонун томонидан иш кунини маълум муддатга чегаралашда, иш муддати даврида овқатланиш учун танафуф ўрнатилишида, ҳар ҳафта ва байрам кунлари дам олиш кунларини белгилашда, ҳар йили иш жойи сақланган ҳолда асосий ва

қўшимча таътиллари берилишида ўз ифодасини топган. Барча ходимларга, шу жумладан ўриндошлик асосида ишлаётган ходимлар-

га, дам олиш ва иш қоби-лятини тиклаш учун иш жойидаги лавозими ва ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда йиллик меҳнат таътиллари берилади. Ходимларга ўн беш иш кунидан кам бўлмаган муддат билан йиллик асосий таътил берилади. Таътил кунига тўғри келиб қолган яшанба ва байрам кунлари таътил муддатини белгилашда ҳисобга олинмайди.

Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнат тўғрисида»ги қонун ҳужжатларида алоҳида тоифадаги ходимларга йиллик узайтирилган ва қўшимча таътиллари берили-

ши кўзда тутилган.

Қонунда алоҳида тоифадаги ходимлар, яъни ёши ва соғлиғи ҳолатини ҳисобга олиб қўйидагиларга берилади:

— 18 га тўлмаган шахсларга ўттиз тақвим кун;

— ишлаётган I ва II гуруҳ

даги қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларда, меҳнат шартномасининг шартларини назарда тутилган бошқа ҳолларда ҳам йиллик қўшимча таътиллари берилади. Йиллик қўшимча таътилни энг кам муддати Ўзбекистон Республикаси ҳукума-

Дам олиш вақти деб, Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексининг 126-моддасида белгиланган, яъни ходим меҳнат вазифасини бажаришдан холи бўлган ва бундан у ўз ихтиёрига кўра фойдаланиши мумкин бўлган вақтидир. Иш вақти деб ходим иш тартиби ёки жадвалига ёхуд меҳнат шартномаси шартларига мувофиқ ўз меҳнат вазифаларини бажариши лозим бўлган иш вақтига айтилади. Меҳнат кодексининг 115-моддасига асосан, олти кунлик иш ҳафтасида ҳар кунги ишнинг муддати етти соатдан, беш кунлик иш ҳафтасида эса, саккиз соатдан ошиб кетмаслиги, шунингдек, ходим учун иш вақтининг меъёрий муддати ҳафтасига қирқ соатдан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

Ходим билан иш бевручи ўртасидаги келишувга биноан ишга қабул қилиш чоғида ҳам, кейинчалик ҳам тўлиқсиз иш кунини ёки тўлиқсиз иш ҳафтасида бўлиши мумкин.

Дилноза ҚЎЗИЕВА, т.д.ю. «Давлат ҳуқуқи ва бошқаруви» кафедраси ўқитувчиси.

39-модда. Ҳар ким қариганда, меҳнат лаёқатини йўқотганда, шунингдек, боқувчисидан маҳрум бўлганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот олиш ҳуқуқига эга.

Пенсиялар, нафақалар, ижтимоий ёрдам бошқа турларининг миқдори расман белгилаб қўйилган тирикчилик учун зарур энг кам миқдордан оз бўлиши мумкин эмас.

Шухрат МАЖИДОВ,
Келес шаҳридаги Кўктерак маҳалласи
оксоколи:

ҚАРИГАНДА ҚАДР КЕРАК

Ҳар бир инсон узоқ бир пиёла чой ичгиси келади. Маҳалламизда Маҳмуд Дехқонбоев, Наримон Абдуллаев, Ёлдош Мажи-дов, Ёлдош Тошметов сингари ўнлаб пенсия-нерларимизга ҳаваси кел-маган киши йўқ. Улар Асо-ташвишини қилмасдан

этилганидек, ижтимоий жиҳатдан ҳимояланганлар. Пенсияларини ўз вақтида оладилар. Маҳалла-қўй уларнинг из-зат-ҳурматини жойига қўяди. Отахонларимиз, онахонларимиз ёшларнинг беғараз дўсти, мас-лаҳатгўйига айланишган. Биронта тадбир йўқки, улар бош-қош бўлишмасин. Бу ўз қадрини топ-ганликнинг, қилган меҳ-натининг давлат томони-дан қадрланганининг ни-шонаси. Қомусимиздаги ҳар битта модда инсон-ни эъзозлаш, унинг бах-тини мукаммал бўлишини таъминлаш йўлида бел-гиланган қонунлар маж-муасидир.

ВУЖУДГА ИЛИҚЛИК БАХШ ЭТГАН ОФТОБ

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг II-боби 12- ва 13-моддаларига алоҳида тўхталиб ўтиш жоиздир. Башарти, Конституция инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини қафолатлар экан, ҳар бир фуқаронинг мустақил фикрлаш эркинлигини ҳам эътироф этади, фикрлар ранг-баранглигини, хилма-хиллигини таъминлайди. Бу ҳақда 12-моддада шундай ёзилган: «Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фуқароларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади. Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас.

Ҳақиқатан ҳам мамлакатимизда сўнги ўн йил ичида эришилган ютуқлар шубҳасиз ўртақдўшларимиз оғи ва та-факкурдаги катта ўзгаришлар билан боғлиқ. Яъни онг ва тафаккур тутқунлиқдан озод бўлиб, эркин фикрга йўл оча билсагина, жамият ривожлана-ди, таракқиёт бўлади. Чунки фикрлар хилма-хиллиги асо-сида мазкур жамият мафкура-си, ўзига хос қарашлар юзага келади. Президентимиз Ис-лом Каримовнинг «Жамият мафкураси халқни ҳалқ, мил-латни миллат қилишга хизмат қилсин» деган сўзларини эс-

лайлик. Ўртақдўшларимиз «Тафаккур» журнали бош муҳаррири саволларига жавобларида бу фикрни давом эттириб, жамият мафкураси ҳақида қўйида-гиларни алоҳида таъкидлаган эдилар: «Ҳаётга қарши фақат гоя, фикрга қарши фақат фикр, ҳақолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга кири-шиш, олишиши мумкин».

Мафкура ҳар қандай жамия-т ҳаётида зарур. Мафкура бўлмаса одам, жамият, дав-лат ўз йўлини йўқотиши му-қаррар. Иккинчидан, қарда-ки, мафкурарий бўшлиқ ву-жудга келса, ўша ерда бер-қ-

на мафкура ҳукмронлик қи-лиши ҳам тайин. Бунинг исботи учун ҳоҳ тарихда, ҳоҳ замо-намиздан қўлаб мисоллар келтириш қийин эмас.

Инсон пайдо бўлибдики, ўз гоёси, маслағи йўлида ку-рашади, ўзининг фикр-қарашларини, ён-атрофидаги кишиларга сингдиришга ҳара-кат қилади.

Бугун барчамизга бир нар-са аён бўлмоқдаки, мустақил-лигимиз тўғрисида Конститу-цияимизда қафолатланган ҳуқуқларимиз ўзининг амалий ифодасини топиб, янгича маф-кура ҳаётимизнинг ҳамма со-ҳасига чуқурроқ сингмоқда. Ёшларимизда Ватанга муҳаб-бат ва миллий гурур шакл-ланмоқда.

Мамлакатимиз халқлари-нинг истиқлол тўғрисида асрий орзуларини рўёбга қикди. Улар-нинг қўлаб даҳслис ҳуқуқла-рини, энг муҳими шаъни, қад-риммати, олий қадриятлари ўзига қайтди.

Ашурали БОЙМУРОДОВ.

ҲУҚУҚИЙ ТАРБИЯГА ЭЪТИБОР

Чирчиқда кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида ҳуқуқий тарбияни кучайтириш, ҳуқуқ-тарбиотни мустаҳкамлаш юзасидан бошланган тарбиот-ташвиқот ишлари да-вом этмоқда.

Айниқса, республикаимиз Конституцияси қабул қилин-ган сана нишонланадиган тантаналар арафасида у ма-зунан янада бойитилди. Жамоалар, маҳаллаларда ўтказилган бундай тадбир-лар кўпчиликда катта қизи-қиш уйғотмоқда. Айниқса, Навоий маҳалласи, Азотчи кўрғонидан у қизгин ўтди, йи-рилганлар ўзларининг бар-ча саволларига атрофлича жавоб олдилар.

Бундай тадбирларни уюш-тиришда шаҳар ҳокимлиги-нинг масъул ходимлари, шаҳар прокурори Азизхон Ҳакимов, шаҳардаги туман-лараро жиноий ишлар суди раиси Ғайрат Шойзоқовлар ўз маърузалари билан чиқ-моқдалар.

Шоҳир ТЎҒОНОВ.

41-модда. Ҳар ким билим олиш ҳуқуқига эга. Бепул умумий таълим олиш давлат томонидан қафолатланади. Мактаб ишлари давлат назоратидадир.

Сабохат ШОБОБОВЕВА,
Чирчиқ шаҳридаги 25-мактаб ўқитувчиси:
ЮРТИМИЗ — БИЛИМЛАР МАМЛАКАТИ

Ҳозирги муаллимлар бундан ўн йил олдинги ўқитувчилардан мут-лақо фарқ қиладилар. Бугун ўзи-нинг миллий қадриятларини, та-рихини, бой маданий меросини чуқур билимаган, ўз устида пухта ишламаган ўқитувчи болаларнинг меҳрини қозонолмайдди. Шунинг учун ҳам давлатимиз Қарллар тай-ёрлашнинг миллий дастурини иш-

лаб чиқиб, ҳаётга кенг татбиқ этмоқда. Мен ишлаётган мактаб-да ўзбек, рус, тожик болалари тахсил оладилар. Уларнинг бар-часи бир хил имтиёзга эга. Кам таъминланган, боқувчисиз йўқот-ган оилаларнинг фарзандларига ўқув қуроллари, дарсликлар бепул берилганини таъкидлаш ҳам мумкин бўлади.

Шарқ дурдоналари

Ойнадек тип-тиниң осмон менга ёр,
Чамандек шинаган макон менга ёр.
Хур, обод, мустақил Ватан менга ёр,
Қалбимга гурури руҳ пайвастадир.
Шухратини қўламоқ азму қарорим,
Аллоҳнинг назари тушган диёрим.
Васфингни мадҳ этган ушбу ашғорим,
Ижодим боғидан бир гулдастадир.

Соиб МУХАМЕДОВ.

"Ёлқин" тарихий романида эса юрт озодлиги учун, чор Россияси истилосига қарши жангларда қаҳрамонларча халок бўлган йигитнинг ибратли умри ҳақида ҳикоя қилинади.

**Замон ЭШОНҚУЛОВ,
Ўза муҳбири.**

Менин: борлигимдан қувонсин ҳам,
Яшаб нима қилдим бесамар, беиз.
Байроқ тутолмаса, шу икки қўлим,
деб ёзасиз бир шеърингизда. Одамда елкасига огир ку тошган одам нафасини
ростлаб, атрофга хавотирдан қаради. Яна огир ку бўлмасин
атрофда. Халқимиз истибод
занжирларини узиб ташлади-ю, қаддини ростлаб,
юксак чўққиларга нигоҳ қадади.
Юз-қўзини истиклол куёши
нурлари мунаввар этди. Сиз ана шу алп элнинг
фарзандисиз. Шунинг учун
ҳам шеърларингиз гурурга,
жанговарликка, шукроналикка
тўлиб-тошяпти. Бунги
тўпلامдаги «Ўзбекларим»,
«Еттидан етмишгача», «Эл
бўлганингиз», «Ҳаммамиз».

Ҳамиджон, китоббингизни бир мен эмас, барча мухлислар суйиб ўқишига аминман. Шунинг билан бирга айтмоқчиман: «Ёнар сўз» йштиёки сизни сира тарк этмасин.

Темур УБАЙДУЛЛО.

- Куйёш кувватидан фойдаланиш қадимдан маълум бўлган. Масалан, яшайётган шахрга душман ҳужум йилганда, Архимед қийшайтириб терилган ойналар ёрдамида Сиракуза шахрини ўраб олган римлик келаларни 200 метр ердан туриб ёндириб юборган.
- Олимлар ер юзига йилга 500 минг квадрат километр ёгин ёғишини аниқлашган. Бу Қора ёки Касий каби ётти денгизнинг сувига тенгдир.

Тўпурларлар баҳсида чемпион хужумчиси Умид Исоқов 28 марта дарвозабонларни доғда қолдириб, биринчи ўринни забт этди. Андижонлик Бахтиёр Холмухамедов иккинчи ўринни эгаллади. «Насад» хужумчиси Зафар Холмуродовга учинчи ўрин nasib этди.

Ўн биринчи миллий чемпионатда олий табақада вилоятимиздан «Дўстлик» ва «Металлурги» ишторго этса, биринчи табақада «Кимёгар», «Семур», «Оҳангарон-С» ва «Солиқчи» (Келес) қатнашди.

Тавфат ХУСНОВА

«Ўзбекнаво» эстрада бир
лашмаси Тошкент вилоя
булими жамоаси бўлим рах
бари Рамзиддин Икромовга
тадари бузруквори
БАҲРОМХУЖА
ИКРОМОВнинг
афот этганлиги муносаба
и билан чуқур таъзия изхор
таъзия

Тузувчи: Умиджон АБДУШОҲИДОВ.

● Эълон ва билдирув-пардаги факт ҳамда д-пилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.